

Lokalbehovsplan för anpassad grundskola 2025–2034

Grundskolenämnden

GRF-2023-35292

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Strategiskt ställningstagande för lokalplaneringen	4
3. Nulägesbeskrivning	6
3.1 Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?.....	6
3.2 Beskrivning av befintligt lokalbestånd.....	6
3.3 Utveckling av lokalbeståndet.....	7
3.4 Lokalkostnadsutveckling.....	8
3.5 Nyttjandegrad och effektiviseringspotential.....	8
4. Bedömning av framtida lokalbehov	10
4.1 Vilka faktorer påverkar nämndens lokalbehov?.....	10
4.2 Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?.....	10
4.2.1 Prognos för den geografiska lokalbehovsutvecklingen.....	11
5. Planering för att uppfylla framtida lokalbehov	14
5.1 Lokalplanering.....	14
5.1.1 Kapacitet och kostnadsutveckling.....	15
5.2 Redovisning av de lokaler som avses att lämnas under planperioden.....	15
6. Utveckling av nämndens arbete med lokaler	18

1. Inledning

Lokalbehovsplanen utgör grunden för nämndens lokalförsörjningsarbete. Planen uppdateras årligen och beskriver nämndens övergripande lokalbehov, idag och framåt. I planen beskrivs nyttjandet av befintliga lokaler, hur lokalbehoven utvecklar sig över perioden samt hur planeringen ser ut för att möta de behoven. Planen beskriver också hur nämndens lokalkostnader påverkas av planeringen. Lokalbehovsplanen utgör ett underlag dels för den egna verksamheten, dels för stadens samlade lokalförsörjningsarbete.

Kommunfullmäktige beslutade i april 2022 att ge grundskolenämnden och servicenämnden i uppdrag att ta fram en särskild lokalbehovsplan för den anpassade grundskolan. Årets plan är alltså den andra lokalbehovsplanen särskilt framtagen för den anpassade grundskolan.

Trots att den anpassade grundskolan bryts ut och beskrivs i en särskild lokalbehovsplan bör understrykas att grundskolenämndens samlade lokalbestånd behöver ses som en helhet. En majoritet av de anpassade grundskoleverksamheterna bedrivs i samma lokaler som grundskoleverksamhet. För en helhetsbild av grundskolenämndens samlade lokalbestånd hänvisas därför till *Lokalbehovsplan 2025–2034* (GRF-2023-35290). I föreliggande lokalbehovsplan för anpassad grundskola bryts de delar av lokalbeståndet som nyttjas för anpassad grundskoleverksamhet ut och beskrivs särskilt.

Årets lokalbehovsplan omfattar perioden 2025–2034 och redogör för behovsutvecklingen för anpassad grundskola. I planen presenteras även centrala strategiska ställningstaganden och utmaningar kopplat till lokalplaneringen för den anpassade grundskolan under planeringsperioden.

Över tid har det skett en ökning av andelen barn i Malmö med behov av en plats i anpassad grundskoleverksamhet. Då utbyggnaden av anpassade grundskolelokaler inte har följt det ökade behovet innebär det att delar av den anpassade grundskoleverksamheten idag bedrivs i lokaler som är tillfälliga eller som inte bedöms som fullt ändamålsenliga för verksamheten. Mot denna bakgrund finns under planeringsperioden ett behov av fler permanenta lokaler för anpassad grundskola.

Enligt planeringen i föreliggande lokalbehovsplan för anpassad grundskola bedöms det under planeringsperioden finnas tillräckligt med platser i anpassad grundskola för att möta upp behovet. En förutsättning för detta är dock att det tillskapas nya lokaler enligt de tidplaner som presenteras i planen. Den planerade utbyggnaden har en påverkan på den prognostiserade lokalkostnadsutvecklingen, vilket innebär en särskild utmaning framöver.

Genom ett helhetsgrepp och en långsiktighet lägger lokalbehovsplanen grunden för lokalplaneringen under planeringsperioden, och synliggör behov av åtgärder för att säkerställa tillräckligt med ändamålsenliga lokaler.

2. Strategiskt ställningstagande för lokalplaneringen

Förutom de gemensamma principer som gäller lokalförsörjningen för staden som helhet, så som att lokalerna ska vara ändamålsenliga, säkra och resurseffektiva samt bidra till stadens mål gällande miljö, klimat och ekonomi så finns ett antal strategiska riktningar för just anpassade grundskolelokaler som har påverkan på lokalplaneringen. De mest centrala strategierna avseende lokalplaneringen för den anpassade grundskoleverksamheten listas nedan.

Principer för etablering av nya anpassade grundskolelokaler

Vid etablering av anpassad grundskola finns ett antal principer som behöver följas för att skapa förutsättningar för fysisk, pedagogisk och social tillgänglighet. En sådan princip är att den anpassade grundskolan ska integreras och samlokaliseras med grundskolan och då även vara åldersadekvat. Detta innebär att den anpassade grundskolan ska organiseras i samma årskurser som grundskolan som ingår i skolenheten. Att integrera den anpassade grundskolan på en grundskola med motsvarande årskurser bedöms som viktigt för att skapa en interaktion och ett samspel mellan verksamhetsformerna.

Kapaciteten i en anpassad grundskola bör uppgå till minst 4–5 klasser, både för elevernas sociala utbyte samt för personalens kollegiala arbete. Samtliga anpassade grundskolor bör ha inriktningarna ämne och ämnesområde, och om möjligt bör de organiseras i årskurs 1–9. På så sätt krävs inte ett skolbyte om eleven behöver byta inriktning vilket skapar bättre förutsättningar för kontinuitet i elevernas utbildning.

Dessa principer får påverkan på lokalplaneringen på så sätt att det krävs större och mer ytkrävande enheter för den anpassade grundskolan. Det finns svårigheter att rymma tillräckligt stora nya lokaler inom befintliga skolfastigheter, varför en huvudinriktning är att bygga om och inrymma den anpassade grundskoleverksamheten i befintliga grundskolelokaler där det finns möjlighet. Att inrymma den anpassade grundskoleverksamheten i befintliga grundskolelokaler medför kostnadsmissiga fördelar och ger förutsättningar för ett bra samarbete och samnyttjande mellan verksamheterna.

Närhet mellan hem och anpassad grundskola

Precis som för grundskoleverksamheten är ambitionen att i planeringen motverka långa avstånd mellan hem och anpassad grundskola. Detta görs genom att även analysera behovet av platser i den anpassade grundskolan enligt geografiska kluster. På så sätt säkras att nya anpassade grundskoleenheter lokaliseras på rätt plats. Geografisk närhet mellan hem och anpassad grundskola bedöms som viktigt ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Ambitionen är att anpassad grundskola ska finnas i alla delar av staden. Samtidigt är det även viktigt att undvika att för många platser är lokaliserade i samma del av staden, då dessa beroende på läge kan vara svårare att nyttja. De geografiska gränser som har satts upp för att följa upp den geografiska lokalbehovsutvecklingen ska inte ses som definitiva, och det behöver planeras för en rörlighet mellan stadens olika delar.

Att planera för geografisk närhet, samtidigt som ambitionen är att skapa större enhetsstorlekar, innebär dock ett dilemma då elevunderlaget för den anpassade grundskolan är litet. Balansen mellan en enhets storlek och närhet mellan hem och anpassad grundskola behöver därför beaktas från fall till fall.

Ersätta tillfälliga lokaler samt lokaler som inte bedöms som fullt ändamålsenliga

Flera verksamheter för anpassad grundskola är lokaliserade i lokaler med tillfälliga bygglov, eller andra typer av tillfälliga lokaler. Dessutom bedrivs ett antal anpassade grundskolor i lokaler som inte bedöms som fullt

ändamålsenliga ur ett verksamhetsperspektiv. Det handlar primärt om mindre lokaler som begränsar verksamhetens organisering. Ett antal befintliga lokaler för den anpassade grundskoleverksamheten bedöms med bakgrund i detta som önskvärda att lämna och ersätta med ändamålsenliga lokaler som följer principerna som beskrivs ovan.

Då flera av de lokaler som behöver lämnas behöver ersättas med andra, i vissa fall nya, lokaler är inriktningen kostnadsdrivande. Med bakgrund i detta samt behovet av platser bedöms det som prioriterat att lokaler med tillfälliga bygglov ersätts, medan ersättning av de lokaler som inte följer principer för anpassad grundskola behöver planeras över längre sikt. Om ändamålsenligheten kan öka genom anpassningar i befintliga lokaler behöver utredas vidare.

3. Nulägesbeskrivning

3.1 Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?

Den anpassade grundskolan är en egen skolform som styrs av en särskild läroplan och har egna kursplaner och betygskriterier. I den anpassade grundskolan går elever som har behov av skolformen enligt en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Eleverna läser antingen enligt inriktning ämnen eller ämnesområden, eller en kombination av de båda. Generellt krävs mer anpassningar för elever som läser inriktning ämnesområden, både gällande utbildningens utformning och de lokalanpassningar som krävs. Elevernas behov av anpassningar av lärmiljön påverkar i hög grad hur många elever det kan vara i en klass och hur många elever en verksamhet kan ta emot.

Inom den anpassade grundskoleverksamheten finns olika typer av specialiserad verksamhet och klasserna är mindre jämfört med grundskolan. Detta innebär ett behov av särskilda undervisningslokaler som kan stödja verksamheterna i att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Generellt är en plats i anpassad grundskola mer ytkrävande än en plats i grundskolan. Detta beror bland annat på att verksamheten har behov av olika typer av tillgänglighetsanpassningar, fler mindre klassrum och grupprum för att kunna bedriva undervisning i mindre grupper, utrymme för ytkrävande hjälpmedel samt en hög personaltäthet.

3.2 Beskrivning av befintligt lokalbestånd

Den befintliga verksamheten för anpassad grundskola består av 19 anpassade grundskolor. En majoritet av lokalerna för den anpassade grundskoleverksamheten ligger i samma lokaler eller i direkt anslutning till befintliga grundskolelokaler, men det finns utöver detta fyra lokaler för anpassad grundskola som inte ligger inom samma fastighet som en grundskoleenhet.

Uppskattningsvis omfattar det samlade lokalbeståndet för den anpassade grundskoleverksamheten cirka 36 500 kvadratmeter och uppgår till cirka 47 miljoner kronor i totala hyreskostnader. Eftersom lokalerna för både grundskoleverksamhet och anpassad grundskoleverksamhet ses som gemensamma resurser för verksamheterna och till stor del samnyttjas är det svårt att bryta ut exakta uppgifter avseende ytor och kostnader för en enskild typ av verksamhet. Lokalkostnaden för den anpassade grundskolan är mot bakgrund av detta framräknat genom uppskattningar av hur ytkrävande verksamheten är i förhållande till grundskoleverksamheten. Dessa uppskattningar gäller alla ytor inom en skola, då mätningar av de ytor som används uteslutande eller nästan uteslutande av anpassad grundskola tenderar att underskatta hur stora ytor som används av den anpassade grundskolan. Till exempel fråntas kostnader för matsal och idrottshall den anpassade grundskolan om endast begränsade ytor räknas in.

Tre verksamheter för anpassad grundskola är lokaliserade i lokaler med tillfälliga bygglov. Utöver detta kommer en anpassad grundskoleverksamhet ta en paviljong med tillfälligt bygglov i bruk 2024. Samtliga lokaler med tillfälligt bygglov där anpassad grundskola bedrivs löper ut inom den aktuella planeringsperioden och det finns ett behov av att ersätta dessa platser.

Ett antal anpassade grundskoleenheter bedrivs i lokaler som inte bedöms som fullt ändamålsenliga ur ett verksamhetsperspektiv. Det handlar primärt om mindre lokaler som begränsar verksamhetens organisering. Ett antal befintliga lokaler för den anpassade grundskoleverksamheten bedöms som önskvärda att lämna och ersätta med ändamålsenliga lokaler som följer grundskoleförvaltningens principer för etablering av anpassad grundskola. Med bakgrund i det platsbehov som råder kopplat till den anpassade grundskolan samt den prognostiserade lokalkostnadsutvecklingen är bedömningen att det finns begränsad möjlighet att lämna de lokaler som inte bedöms som fullt ändamålsenliga under planeringsperioden. Den samlade planeringen för lokaler som avses att lämnas under planeringsperioden beskrivs närmre i avsnitt 5.2.

3.3 Utveckling av lokalbeståndet

Behovet av platser i anpassad grundskola har ökat sedan 2018. År 2018 var cirka 0,85 % av den totala befolkningen i Malmö i behov av en plats i anpassad grundskola, 2023 var motsvarande siffra omkring 1,3 %. Det går att se liknande tendenser avseende andel i anpassad grundskola i flera andra kommuner och på nationell nivå. Eftersom den anpassade grundskoleverksamheten generellt är mer ytkrävande än grundskoleverksamheten och har behov av särskilda lokalfunktioner med olika typer av tillgänglighetsanpassningar, har denna utveckling inneburit ett relativt stort lokalbehov sett till lokalyta och anpassning av lokaler. Detta har lett till snabba och ibland kortsiktiga lösningar för att möta platsbehovet, vilket har resulterat i att det idag bedrivs anpassad grundskola i ett antal tillfälliga lokaler som ursprungligen togs i bruk i annat syfte.

Nedanstående diagram visar antal elever som läste enligt anpassad grundskolas läroplan på en skola i Malmö stads regi under perioden 2018 till 2022, samt total bedömd kapacitet för anpassad grundskola. Antal elever avser både elever som läser enligt anpassad grundskolas läroplan på en anpassad grundskola och elever som läser integrerat på en grundskola. Andel elever som läser integrerat på en grundskola har legat omkring 10 % och ibland högre. Under perioden har det skett en ökning med cirka 200 elever, vilket inte riktigt har kunnat mötas upp med en motsvarande utökning av platser.

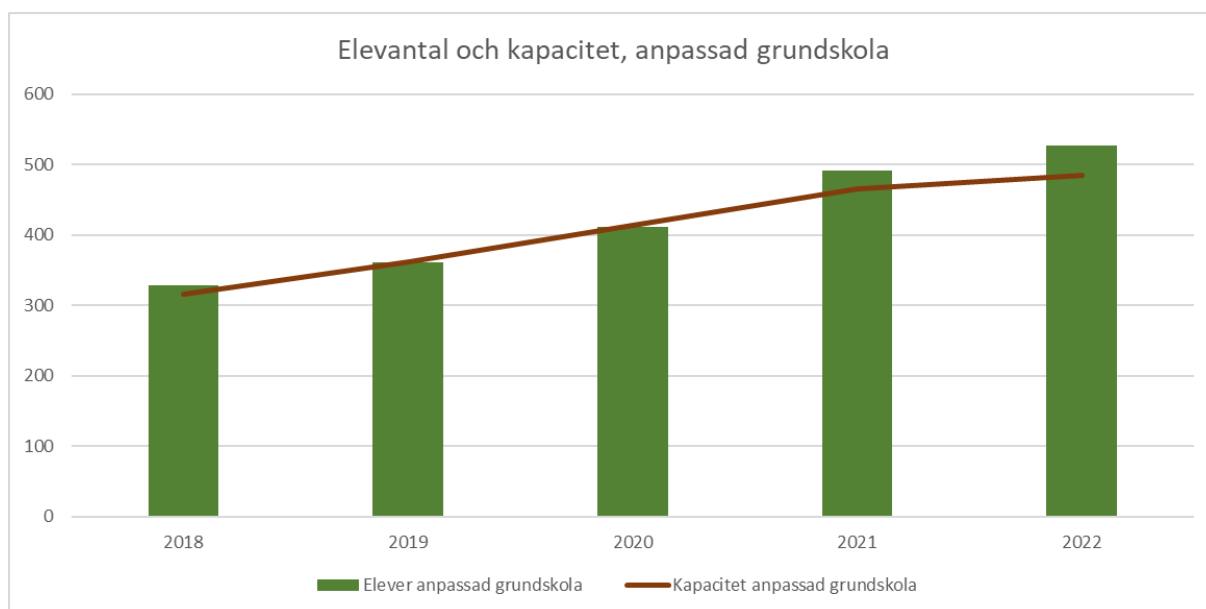

Diagram 1. Utveckling av antal elever samt kapacitet för anpassad grundskola under perioden 2018–2022.

Att bedöma och följa upp kapacitet för lokaler för anpassad grundskola är en utmaning. Hur många elever det kan vistas i en lokal beror i hög grad på elevernas behov av hjälpmedel, tillgänglighetsanpassningar eller enskild undervisning, och maximalt antal elever kan därför variera beroende på vilka elever som går på skolan. Tillsammans med det faktum att nya anpassade grundskoleverksamheter i vissa fall i princip har startat upp för att möta behovet för en given elevgrupp, har detta lett till att kapaciteten för en anpassad grundskola i många fall har definierats utifrån hur många elever som går på skolan.

Jämfört med planeringen i lokalbehovsplan som beslutades 2018 har byggnationen av en permanent anpassad grundskola på Lindeängeskolan försenats, vilket har föranlett behovet av etablering av en tillfällig paviljong vid skolan. I planeringen ingick även en ny anpassad grundskola i anslutning till en planerad ny grundskola i Kirseberg. På grund av höga kostnader och bristfälliga förutsättningar avseende ändamålsenlighet valdes dock den anpassade verksamheten bort i den fortsatta projekteringen av skolan.

Under perioden 2018 till 2022 har inte några nybyggnationer för anpassad grundskola färdigställts, men ett antal befintliga grundskolelokaler har byggts om för att starta upp verksamhet eller utöka antalet platser för anpassad grundskola. Under perioden har sex nya anpassade grundskoleverksamheter startats upp. Utöver det har antalet platser utökats på fyra skolor med befintlig anpassad grundskoleverksamhet.

3.4 Lokalkostnadsutveckling

Nedan presenteras lokalkostnaden för den anpassade grundskoleverksamheten som grundskolenämnden bedriver. Som tidigare beskrivet är det svårt att bryta ut lokalkostnader specifikt för den anpassade grundskoleverksamheten då lokalerna ses som gemensamma resurser som samnyttjas i stor utsträckning.

Tabellen nedan visar uppskattad lokalkostnad och lokalytor som grundskolenämnden har för anpassad grundskola, samt förändringen jämfört med föregående år.

	2022	2023
Hyra (MNKR)	41	48
Yta	29 057	32 172
kr/kvm	1 411	1 492

Tabell 1. Uppskattning av samlade lokalkostnader samt ytor där det bedrivs anpassad grundskola, samt förändring jämfört med föregående år.

Alla lokaler där grundskolenämnden bedriver anpassad grundskola är ägda av Malmö stad och förvaltas av stadsfastigheter och kostnaden per kvadratmeter följer den genomsnittliga kvadratmeterkostnaden för grundskolenämndens totala lokalbestånd. Kvadratmeterkostnaden är dock en grov uppskattning och innefattar inte samtliga ytor för den anpassade grundskoleverksamheten som också nyttjas av grundskoleverksamhet.

Tabellen nedan visar en uppskattning av grundskolenämndens lokalkostnad för anpassad grundskola under åren 2019–2023 i både absoluta tal och som andel av nämndens totala kostnader.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lokalkostnad i Mnr, exklusive ersättning till fristående aktörer	22	28	34	41	48
Andel av nämndens totala kostnader,%	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9

Tabell 2. Uppskattning av utveckling av lokalkostnader för anpassad grundskola samt andel av nämndens totala kostnader under perioden 2019–2023.

Den stora ökningen av lokalkostnader för anpassad grundskola beror på den stora elevökningen och att lokalbeståndet har utökats för att möta behovet. Dels har antalet elever i kommunal grundskola ökat, och dels har andelen av det totala elevantalet som läser enligt den anpassade grundskolans läroplan ökat. Detta har gett en ökning av antalet elever i anpassad grundskola med 216 elever, eller cirka 63 % under perioden 2019–2023.

3.5 Nyttjandegrad och effektiviseringspotential

Respektive nämnd ansvarar, utifrån sitt reglemente, för att säkra att de egna lokalerna nyttjas resurseffektivt.

Att bedöma kapacitet, och genom det beläggingsgrad, i lokaler för anpassad grundskola är som tidigare nämnt en utmaning på flera sätt. Verksamheten är ofta delvis integrerad i grundskolans lokaler och delar av grundskolans lokaler samnyttjas med den anpassade grundskoleverksamheten. Det är inte heller möjligt att beräkna kapacitet på samma sätt som för lokaler för grundskoleverksamhet, utifrån exempelvis antal basrum, specialsalar och ventilationens dimensionering, då den anpassade grundskoleverksamheten i hög grad

påverkas av elevens specifika behov av exempelvis anpassningar för tillgänglighet eller enskild undervisning. Det innebär att det för en elevgrupp kan vara möjligt med tio elever i ett klassrum, medan det för en annan elevgrupp endast är möjligt med sex elever på samma yta. Av denna anledning bör kapacitet och beläggningsgrad endast betraktas som en fingervisning över hur lokalerna nyttjas.

På grund av en stor ökning av antalet elever i anpassad grundskola har det varit en utmaning att säkerställa ett tillräckligt antal ändamålsenliga skolplatser för eleverna. Från år 2023 och framåt bedöms det finnas tillräckligt med platser för att ta emot alla elever som vill tillgodogöra sig utbildningen på en anpassad grundskola. Behovet av platser i anpassad grundskola påverkas av möjligheten att läsa enligt anpassad grundskolas läroplan integrerat på en grundskola. En del önskar denna lösning, medan majoriteten vill ha en plats på en anpassad grundskola. Lokalplaneringen behöver säkerställa att alla som har bedömts ha rätt att läsa enligt anpassad grundskolas läroplan har möjlighet att läsa enligt skolformen på en anpassad grundskola. Detta gör det dock svårare att säkerställa att lokalerna nyttjas effektivt.

Beläggningsgraden, det vill säga antal elever som läser enligt anpassad grundskolas läroplan ställt mot bedömd kapacitet för lokalerna, beräknas för år 2023 vara cirka 98 %. Denna siffra inkluderar dock även elever som läser integrerat på en grundskola. Borträknat elever som läser integrerat beräknas beläggningsgraden istället vara omkring 88 %. I och med planerad utbyggnad i föreliggande plan bedöms beläggningsgraden på sikt vara något lägre. Detta för att skapa bättre förutsättningar att kunna erbjuda en skolplats i närhet till elevens bostad och ge ett planeringsmässigt utrymme för verksamheten att ta emot elever under läsåret.

Ambitionen är att samlokalisera anpassade grundskolor och grundskolor. Detta bedöms ha flera fördelar, både kopplat till att stärka samhörigheten mellan elever och personal i skolformerna, men även sett till samnyttjande av lokaler. Den anpassade grundskolans verksamhet har till stor del behov av samma specialsalar som grundskolans verksamhet, exempelvis för hemkunskap, idrott och musik. Genom att samlokalisera verksamheterna kan dessa, ofta kostsamma, salar nyttjas mer effektivt.

4. Bedömning av framtida lokalbehov

4.1 Vilka faktorer påverkar nämndens lokalbehov?

Den demografiska utvecklingen påverkar behovet av lokaler för anpassad grundskola, men förändringar i befolkningsprognosen har marginell effekt då behovet av anpassad grundskola beräknas uppgå till cirka 1,3 %-1,4 % av den totala befolkningen. Detta innebär att en prognostiserad befolkningsförändring om 1 000 barn i åldern 6–15 förväntas påverka behovet av anpassad grundskola med cirka 13–14 platser. Aktuell befolkningsprognos beskrivs i *Lokalbehovsplan 2025–2034*.

Vad som har desto större påverkan på behovet av anpassade grundskolelokaler är befintliga lokalers ändamålsenlighet samt att flera verksamheter för anpassad grundskola idag bedrivs i paviljonger med tillfälliga bygglov. Att tillfälliga och inte fullt ändamålsenliga lokaler har tagits i bruk beror i stor utsträckning på den stora ökningen av antalet elever i anpassad grundskola som har skett de senaste åren, och det finns ett behov av att på sikt ersätta dessa lokaler med ändamålsenliga och permanenta lokaler.

Även utvecklingen av elever i kommunal respektive fristående regi har påverkan på lokalbehovet för den anpassade grundskoleverksamheten. I nuläget går cirka 95 % av elever i anpassad grundskola i Malmö i en kommunal anpassad grundskoleverksamhet. Andelen elever i kommunal respektive fristående regi förväntas med bakgrund i den marginella förändring som har skett de senaste åren ligga på samma nivå under planeringsperioden. I planeringen behövs dock ett planeringsmässigt handlingsutrymme för att kunna parera eventuella förändringar.

En utmaning i planeringen av platser i anpassad grundskola är att behovet påverkas av bland annat möjligheten till tidig eller uppskjuten skolgång samt möjligheten att läsa integrerat i den ordinarie grundskolan. Detta medför ytterligare utmaningar i behovsbedömningen.

4.2 Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?

Som beskrivs i föregående avsnitt bedöms befolkningsprognosen ha marginell effekt för behovsutvecklingen gällande platser i anpassad grundskola. Status på befintligt lokalbestånd bedöms ha desto större påverkan på behovsutvecklingen, där det i nuläget finns ett flertal lokaler för anpassad grundskola som är tillfälliga eller som inte bedöms som fullt ändamålsenliga.

I den lokalbehovsanalys som ligger till grund för lokalbehovsplanen ställs det förväntade behovet av anpassade grundskoleplatser mot den samlade kapaciteten i befintligt samt planerat lokalbestånd. Behovsanalysen görs för att säkerställa att det finns tillräckligt med platser för anpassad grundskola för att kunna möta upp det förväntade behovet på sikt. Samtidigt är det av vikt att det inte finns för många platser sett till det förväntade behovet, eftersom detta påverkar den samlade lokalkostnadsutvecklingen.

I diagrammet nedan presenteras lokalbehovsanalysen för platser i anpassad grundskola under planeringsperioden 2025–2034. Behovsbedömningen för den anpassade grundskolan görs genom en bedömning av andelen barn av den totala befolkningen som förväntas ha behov av en plats i den anpassade grundskoleverksamheten. Över tid har det skett en betydande ökning av andelen barn som går i den anpassade grundskolan i Malmö, från cirka 0,81 % av den totala befolkningen 2015 till cirka 1,32 % av den totala befolkningen idag. En ökning av andelen elever i den anpassade grundskolan har även skett nationellt. Den största ökningen i Malmö skedde under åren 2019–2021, men har därefter börjat avta. Med bakgrund i utvecklingen över tid görs i behovsanalysen ett antagande om att andelen elever i anpassad grundskola fortsatt kommer öka de närmsta åren, men i allt lägre takt, för att sedan stagnera och ligga på en jämn nivå kring 1,38 % av den totala befolkningen från 2026 och framåt.

I behovsanalysen nedan görs även en uppdelning som synliggör det förväntade antalet integrerade elever,

alltså elever som läser enligt läroplan för anpassad grundskola men som får sin utbildning inom en grundskoleverksamhet. Att läsa integrerat eller ej är frivilligt och upp till elevens vårdnadshavare. I snitt läser cirka 10 % av det totala antalet elever i den anpassade grundskolan integrerat, och i behovsanalysen förväntas andelen integrerade elever ligga på en jämn nivå under hela planeringsperioden.

Den redovisade kapaciteten innefattar samtliga befintliga och planerade platser inom de kommunala anpassade grundskolorna och avser för respektive läsår de platser som finns tillgängliga inför läsårets start.

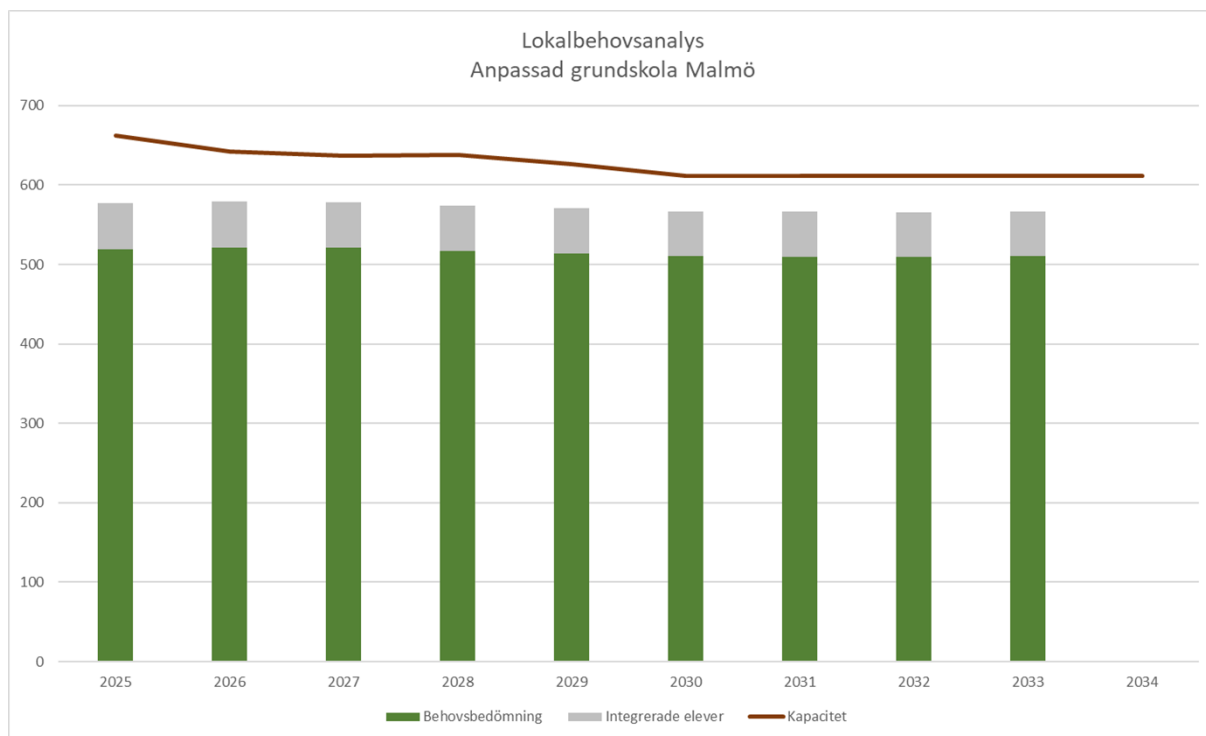

Diagram 2. Lokalbehovsanalys för anpassad grundskola i Malmö.

För hela planeringsperioden finns enligt nuvarande prognos tillräckligt med anpassade grundskoleplatser för att möta upp det prognostiserade behovet. Att den planerade kapaciteten överstiger det förväntade behovet är nödvändigt sett till de osäkerheter som finns kopplat till lokalplaneringen och utvecklingen inom den anpassade grundskolan. Det finns osäkerheter kopplat till den behovsbedömning som görs för andelen elever i den anpassade grundskolan, denna utveckling behöver kontinuerligt följas upp och uppdateras. Det finns även osäkerheter kopplat till oförutsedda händelser inom det befintliga lokalbeståndet, risk för förseningar av planerade om- och nybyggnationer, samt utvecklingen av tillgängliga skolplatser inom fristående regi. Det planeringsmässiga utrymmet som finns under hela planeringsperioden bedöms som tillräckligt för att kunna parera dessa osäkerheter.

För att möjliggöra ovan scenario krävs ett antal nya lokaler för anpassad grundskola. Behovet av de nya lokalerna drivs till viss del av ett förväntat ökat platsbehov, men primärt drivs lokalbehovet av att ett flertal tillfälliga lokaler i det befintliga beståndet behöver lämnas under perioden. Under planeringsperioden 2025–2034 planeras för en minskning av det totala antalet platser i anpassad grundskola med cirka 50 platser. Detta då antalet platser i tillfälliga lokaler som behöver lämnas under perioden överstiger den planerade utbyggnaden av platser. Mot bakgrund av den ansträngda platssituationen inom den anpassade grundskolan under de senaste åren behöver dock tilläggas att det jämfört med nuläget planeras ske en ökning om cirka 40 platser under perioden 2023–2034.

4.2.1 Prognos för den geografiska lokalbehovsutvecklingen

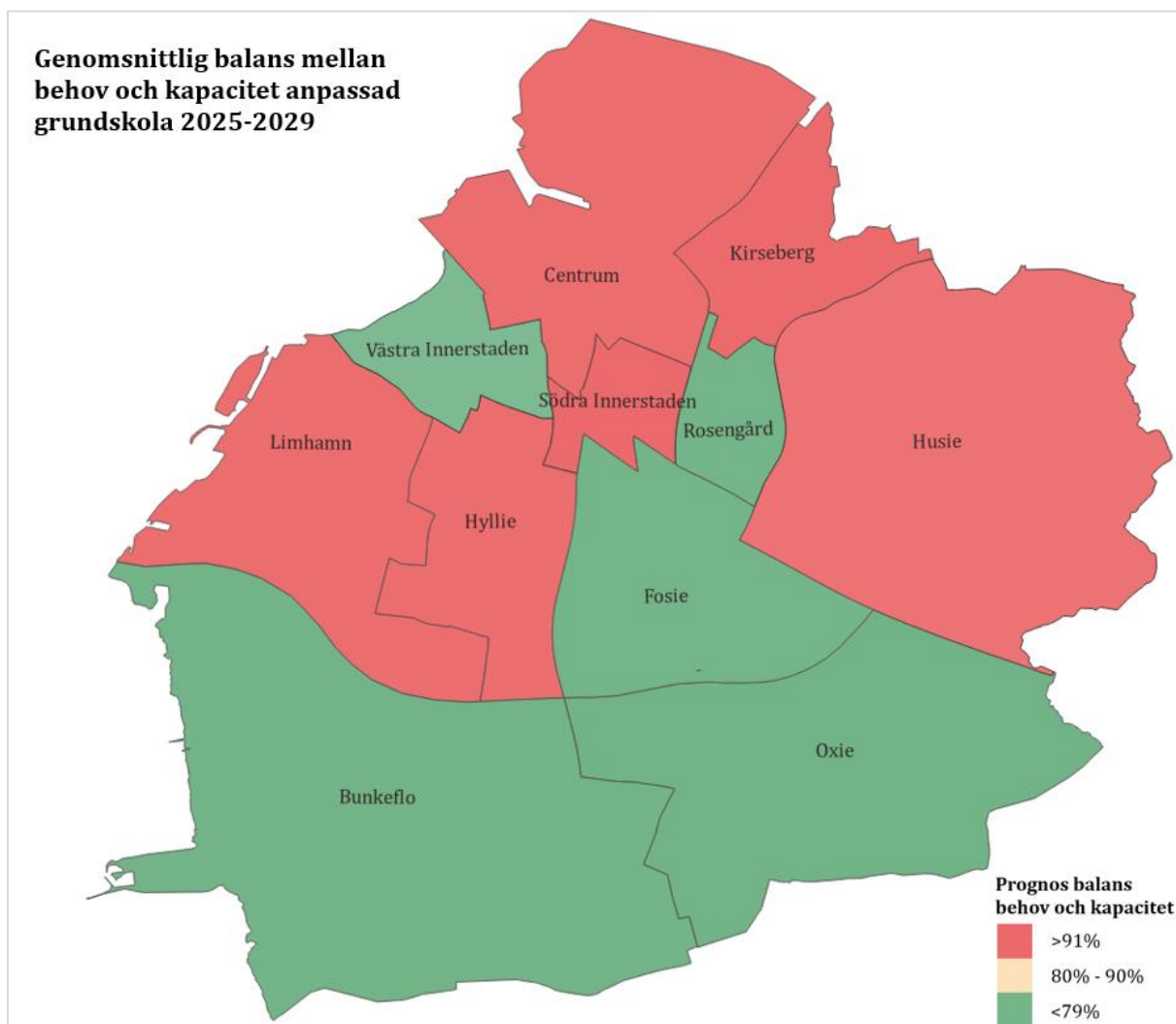
Lokalbehovsutvecklingen för den anpassade grundskolan följs även upp geografiskt enligt elva geografiska områden. Hänsyn till den geografiskt fördelade behovsutvecklingen behöver tas för att undvika långa

avstånd mellan hem och anpassad grundskola, vilket är viktigt ur ett tillgänglighetsperspektiv.

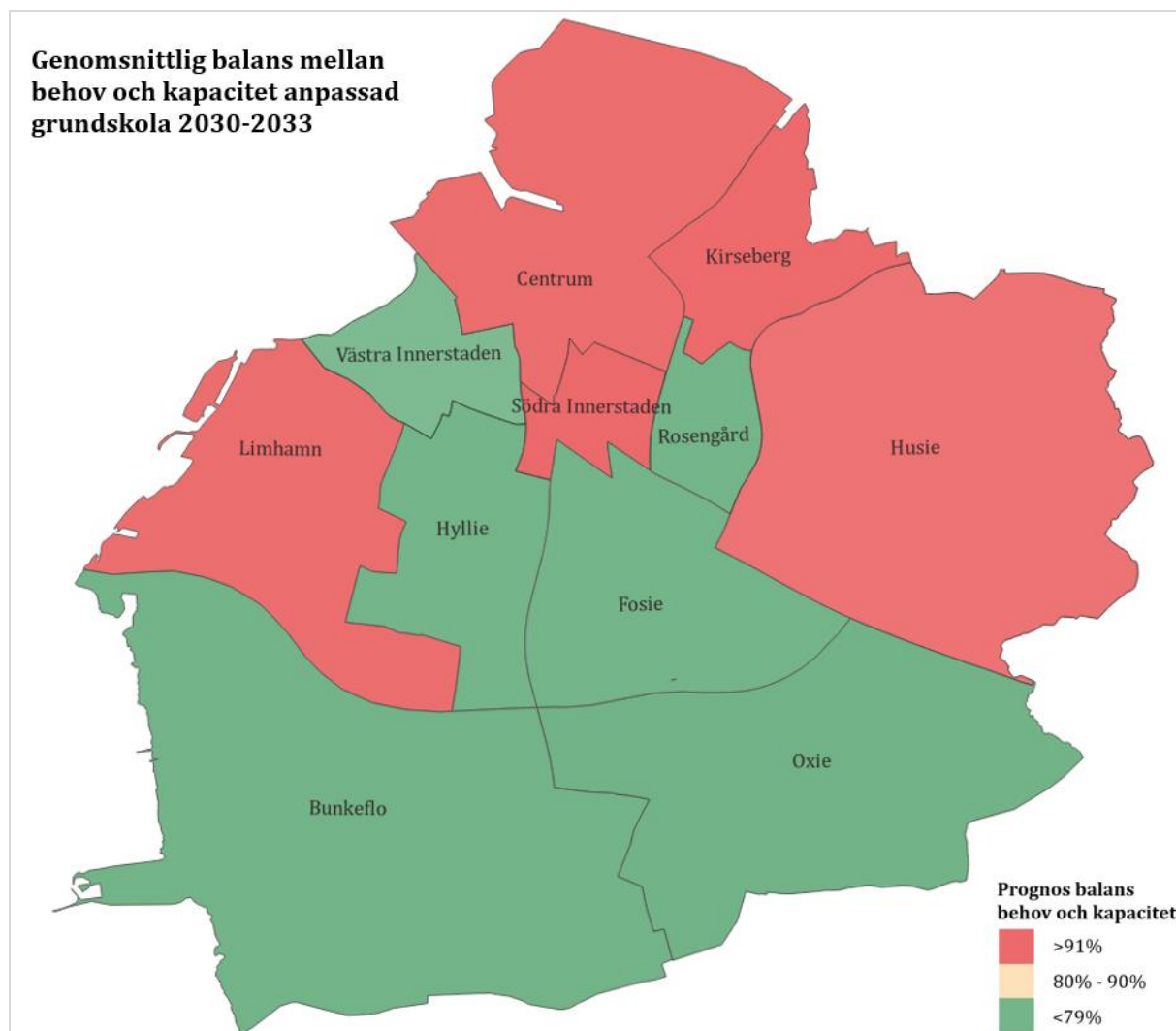
För att undvika långa avstånd mellan hem och anpassad skola är det av vikt att det finns tillräckligt mycket platser för att möta upp det prognostiserade behovet i alla delar av staden. Samtidigt är det av vikt att det inte finns för många platser som inte nyttjas i delar av staden.

De geografiskt uppdelade prognoserna visar på en stor geografisk obalans, där det i delar av staden råder en platsbrist och i andra delar överstiger antalet platser behovet inom närområdet. I kartorna nedan presenteras en generaliserad bild av den geografiska lokalbehovsutvecklingen för den anpassade grundskolan under planeringsperioden. Den första kartan visar en genomsnittlig balans mellan behov och kapacitet under perioden 2025–2029 och den andra kartan visar en genomsnittlig balans mellan behov och kapacitet under perioden 2030–2033. I kartorna indikerar röda områden att det råder en platsbrist, i gula områden är bedömningen att det råder en god och tillräcklig platsstillgång, och i gröna områden överstiger antalet platser det prognostiserade behovet.

Viktigt att beakta gällande den geografiska lokalbehovsutvecklingen och kartorna nedan är att de områdesindelningar som har gjorts inte kan ses som definitiva, och i verkligheten sker en rörlighet mellan områdena. Exempelvis bedöms platserna i Västra Innerstaden delvis kunna möta upp platsbehovet i Södra Innerstaden och Centrum.

Karta 1. Genomsnittlig balans mellan behov och kapacitet för anpassad grundskola under perioden 2025–2029 enligt nuvarande prognos och planering.

Karta 2. Genomsnittlig balans mellan behov och kapacitet för anpassad grundskola under perioden 2030–2033 enligt nuvarande prognos och planering.

Som kan utläsas i kartorna ovan förväntas trots planeringen inga större förändringar avseende den geografiska fördelningen av platser i anpassad grundskola under planeringsperioden. En förändring sker i Hyllie med bakgrund i att det planeras för en ny anpassad grundskola i området. Vad som också kan utläsas i kartorna är att det antingen råder en platsbrist eller så överstiger antalet platser det förväntade behovet. Detta innebär att platserna i anpassad grundskola är ojämnt fördelade över staden vilket i sin tur har påverkan på avstånd mellan hem och anpassad grundskola.

Platsbristen i Centrum och Kirseberg bedöms som särskilt bekymmersam då det även råder en platsbrist i kringliggande områden, vilket innebär att det behöver ske ytterligare förskjutningar i placeringen av elever i den anpassade grundskolan.

Den geografiska fördelningen har beaktats i planeringen i föreliggande lokalbehovsplan, men trots detta finns ytterligare behov av att planera med hänsyn till den geografiska fördelningen. Som tidigare nämnt finns det i och med det begränsade elevunderlaget i den anpassade grundskolan en utmaning i att planera för både geografisk närhet och större enhetsstorlekar. Balansen mellan en enhets storlek och geografisk närhet behöver därför beaktas från fall till fall.

5. Planering för att uppfylla framtida lokalbehov

I följande avsnitt presenteras de lokalförändringar för anpassad grundskola som ingår i grundskolenämndens planering under perioden 2025–2034.

För perioden 2025–2034 finns en planering för fyra ny- och ombyggnationer motsvarande cirka 240 nya platser för den anpassade grundskoleverksamheten. Vidare finns en planering för att lämna tio mindre eller tillfälliga lokaler i det befintliga beståndet motsvarande cirka 260 platser. Att planeringen i föreliggande lokalbehovsplan innebär en viss minskning av antalet platser i anpassad grundskola under planeringsperioden är på grund av att avvecklingen av ett antal tillfälliga lokaler sker efter etablering av nya lokaler, med viss överlappning. Det innebär att det år 2025 bedöms finnas en viss merkapacitet, innan tillfälliga lokaler har lämnats.

De tidplaner som presenteras i följande avsnitt avser planerad verksamhetsstart.

5.1 Lokalplanering

Under perioden 2025-2034 finns planering för fyra lokalprojekt för den anpassade grundskolan, motsvarande cirka 240 platser. Samtliga lokalprojekt är planerade för att ersätta befintliga lokaler som är tillfälliga eller som inte bedöms som fullt ändamålsenliga.

Antalet platser i anpassad grundskola planeras minska något på totalen under planeringsperioden. De nya lokalerna är dock ämnade att bättre möta behoven utifrån vilken inriktning eleven läser samt behov av anpassningar gällande en särskilt intryckssanerad miljö eller fysisk tillgänglighet. Detta skapar bättre förutsättningar för att möta elevens behov med de anpassningar som behövs, vilket gör att lokalerna kan nyttjas mer effektivt.

En del i planeringen för anpassad grundskola är att ersätta mindre skolenheter med större, mer ändamålsenliga lokaler för verksamheten. Genom etablering av ett antal större anpassade grundskolenheter skapas bättre förutsättningar att erbjuda plats på samma skola om en elev under sin utbildning får ett förändrat behov, samt fler möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan personalen i och med en större personalgrupp.

Lokalprojekt	Antal platser	Tidplan	Kommentar
Lindängeskolan anpassad grundskola	70	2025	Permanent lokaler som ersätter ej ändamålsenliga samt tillfälliga lokaler.
Munkhätteskolan anpassad grundskola	42	2027	Permanent utökning av befintlig anpassad grundskola genom ombyggnation av lokaler.
Ängslättskolan anpassad grundskola	56	2028	Ny permanent byggnad för den anpassade grundskoleverksamheten som flyttar från paviljonger med tillfälligt bygglov.
Lindeborgsskolan anpassad grundskola	72	2030	Nybyggnation av anpassad grundskola.
Totalt antal platser	240		

Tabell 3. Planerade lokalprojekt för anpassad grundskola under planeringsperioden.

Ovan lokalprojekt bedöms motsvara behovet av platser i den anpassade grundskolan över tid. Det är viktigt att projekten kan färdigställas enligt tidplan då flera av projekten är kopplade till tidplaner för lokaler med

tillfälliga bygglov som behöver lämnas. Om projekten försenas kan det innebära ett behov av att skapa ytterligare tillfälliga lösningar för att möta platsbehovet i anpassad grundskola, vilket riskerar att påverka verksamheten negativt och leda till ökade lokalkostnader.

5.1.1 Kapacitet och kostnadsutveckling

Under planeringsperioden 2025–2034 finns planering för att ersätta ett antal tillfälliga eller ej fullt ändamålsenliga lokaler med permanenta lokaler anpassade för anpassad grundskoleverksamhet. Detta för att möjliggöra för en långsiktighet i planeringen av den anpassade grundskoleverksamheten i staden samt skapa bättre förutsättningar för verksamheten genom mer ändamålsenliga lokaler.

Om samtliga inriktningar i denna plan realiserats prognostiseras årskostnaden för hyror vara cirka 52,5 miljoner kronor 2034, vilket motsvarar en ökning om cirka 3,5 miljoner kronor eller cirka 7 % jämfört med de uppskattade hyreskostnaderna för 2024. Diagrammet nedan visar på utvecklingen av den totala hyreskostnaden om samtliga projekt realiserats, men tar inte i beaktande framtida hyresuppräknningar. Likt beskrivning av nuvarande lokalkostnad för den anpassade grundskolan så är även den prognostiserade kostnaden framräknad genom en uppskattning av hur ytkrävande verksamheten är i förhållande till grundskoleverksamheten.

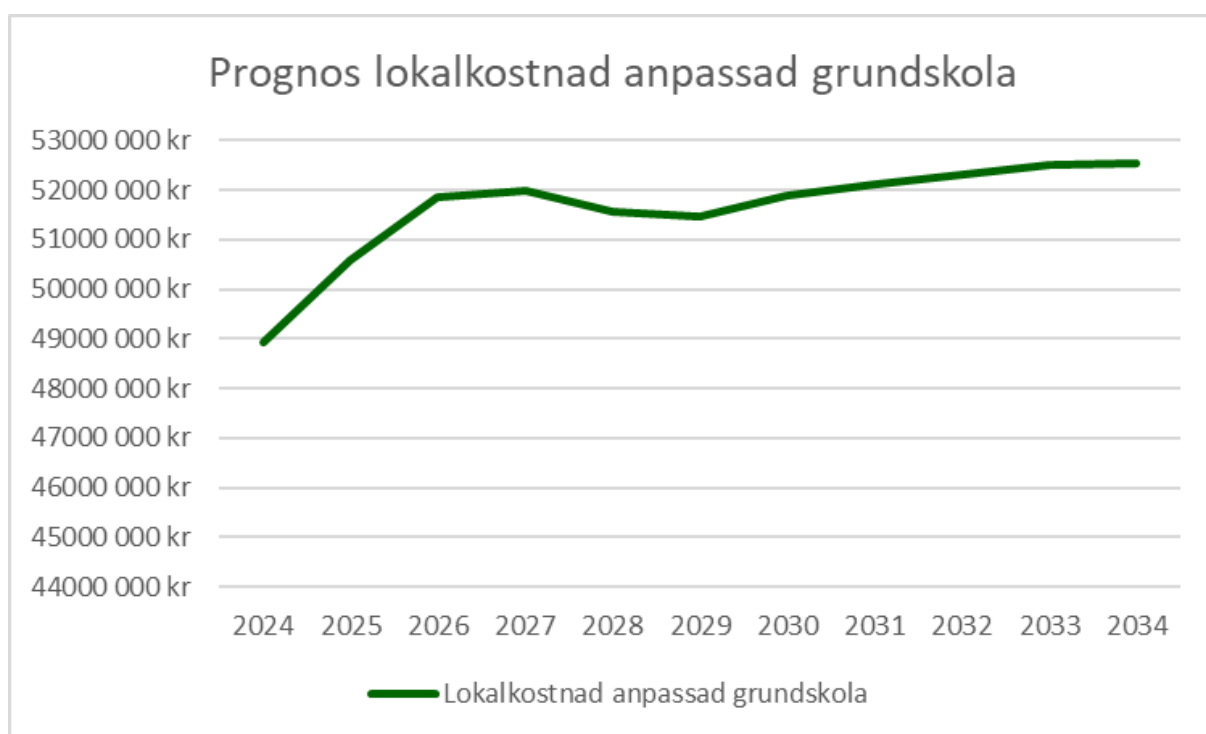

Diagram 2. Prognos för lokalkostnadsutvecklingen för anpassad grundskola under perioden 2024–2034.

Den förväntade ökningen bedöms bero på de planerade nybyggnationerna för den anpassade grundskolan, samtidigt som det förväntas ske en minskning av befintliga kostnader då ett flertal paviljonger planeras lämnas. Planeringen för den anpassade grundskolan påverkar den totala kostnadsutvecklingen som beskrivs i *Lokalbehovsplan 2025–2034*.

5.2 Redovisning av de lokaler som avses att lämnas under planperioden

För planeringsperioden 2025–2034 finns planering för att lämna tio lokaler för anpassad grundskoleverksamhet, motsvarande 256 platser.

Fyra av lokalerna är paviljonger med tillfälligt bygglov, motsvarande cirka 160 platser. Paviljongerna på Lindängeskolan planeras att lämnas när det bedöms finnas ett tillräckligt antal permanenta platser för anpassad grundskola i staden. Resterande tre paviljonger behöver avvecklas i samband med att det tillfälliga bygglovet löper ut. För att möta behovet av platser i anpassad grundskola är det av vikt att tidplaner för planerade nya lokaler kan hållas, då de till stor del ska möta behovet av platser kopplat till lokaler som behöver lämnas.

Två av lokalerna planeras att lämnas då de inte bedöms som fullt ändamålsenliga för anpassad grundskoleverksamhet, och dessa planeras för avveckling när möjlighet för detta finns.

Vidare planeras avveckling av fyra tillfälliga utökningar av anpassad grundskola år 2027. Dessa är belägna i grundskolans lokaler och har utgjort en tillfällig utökning för att möta behovet av platser i anpassad grundskola på kort sikt, i väntan på permanenta, ändamålsenliga lokaler. Vid avveckling kommer dessa lokaler åter tas i bruk av grundskoleverksamheten.

Lokalprojekt	Antal platser	Tidplan	Kommentar
Lindängeskolan anpassad grundskola	-35	2025	Avveckling av lokaler i annex. Verksamhet flyttar till nya permanenta lokaler.
Tillfällig anpassad grundskola i Husie	-20	2026	Avveckling av paviljonger med tillfälligt bygglov
Tillfällig lokal anpassad grundskola i Centrum	-10	2027	Avveckling av tillfällig lokal för anpassad grundskola.
Tillfällig lokal anpassad grundskola i Västra Innerstaden	-17	2027	Avveckling av tillfällig lokal för anpassad grundskola.
Tillfällig lokal anpassad grundskola i Hyllie	-10	2027	Avveckling av tillfällig lokal för anpassad grundskola.
Tillfällig lokal anpassad grundskola i Hyllie	-10	2027	Avveckling av tillfällig lokal för anpassad grundskola.
Ängslättskolan anpassad grundskola	-55	2028	Avveckling av paviljonger med tillfälligt bygglov. Verksamhet flyttar till nya permanenta lokaler.
Anpassad grundskola i Centrum	-12	2029	Avveckling av lokaler som inte bedöms som fullt ändamålsenliga för anpassad grundskola.
Oxievångsskolan anpassad grundskola	-52	2030	Avveckling av paviljonger med tillfälligt bygglov.
Lindängeskolan anpassad grundskola	-35	2030	Avveckling av paviljonger med tillfälligt bygglov.
Totalt antal platser	-256		

Tabell 4. Planering för lokaler för anpassad grundskoleverksamhet som anses lämnas under planeringsperioden.

Även om ett antal av lokalerna lämnas för att de inte får stå kvar eller för att det rör sig om en tillfällig utökning, möjliggör planerade avvecklingar både att verksamheten kan flytta till mer ändamålsenliga lokaler och att lokalytan för anpassad grundskola kan nyttjas mer effektivt. I vissa av de tillfälliga lokalerna har exempelvis delar av ytan inte kunnat nyttjas till fullo, för att detta skulle innebära störningar för verksamheten. Genom att planera utifrån verksamhetens behov i en permanent och långsiktig lokal kan behov och lokal bättre matchas och ytan kan nyttjas på ett mer effektivt sätt.

Utifrån den planering avseende avveckling som listas ovan visar nedan tabell den frångående hyran som förväntas för respektive år under planeringsperioden.

År	Frångående hyra
2025	2 000 000 kr
2026	7 000 000 kr
2027	0 kr
2028	7 993 000 kr
2029	1 774 000 kr
2030	5 000 000 kr
2031	0 kr
2032	0 kr
2033	0 kr
2034	0 kr
Totalt	23 767 000 kr

Tabell 5. Frångående hyra per år om samtliga lokaler för anpassad grundskoleverksamhet kan lämnas enligt planering i föreliggande lokalbehovsplan.

Avvecklingsplaneringen innebär att de samlade hyreskostnaderna minskar med nästan 24 miljoner kronor under planeringsperioden. Den frångående hyran är medräknad i prognosen över lokalkostnader som presenteras i avsnitt 5.1.1 samt i den samlade prognosen för lokalkostnadsutvecklingen som presenteras i *Lokalbehovsplan 2025–2034*.

6. Utveckling av nämndens arbete med lokaler

Det finns ett behov av att fortsätta utveckla arbetet med lokalplanering och behovsanalys gällande anpassad grundskola inom ett antal områden.

En viktig del i den fortsatta lokalplaneringen är att utgå från och ta till vara på det läge avseende befolkningsutveckling och behov som anpassad grundskola och grundskola befinner sig i. Som beskrivits i *Lokalbehovsplan 2025–2034* förväntas en total minskning av antalet barn i grundskoleålder, men det finns fortsatt ett behov av nya grundskolor i delar av staden. Samtidigt finns det under planeringsperioden ett behov av fler permanenta platser i anpassad grundskola. För att på ett effektivt sätt nyttja befintligt lokalbestånd finns det anledning att utreda vidare vilka skollokaler som kan vara lämpliga att minska antalet platser för grundskoleverksamhet, för att bygga om lokalerna för anpassad grundskola.

Att etablera anpassad grundskola i samma lokaler som grundskoleverksamhet är inte bara fördelaktigt utifrån ett effektivt lokalnyttjande. Att bedriva verksamheterna i samma lokaler gör det lättare för den anpassade grundskolan att nyttja specialsalar och matsal, samt ger en tydligare bild av att lokalerna är gemensamma för verksamheterna. En tydlig och nära koppling mellan grundskola och anpassad grundskola är även viktig för att skapa en gemensam identitet mellan verksamheterna och möjliggör samarbeten, både mellan personal och elever.

Arbetet med behovsbedömningar av platser i anpassad grundskola är under utveckling och det finns ett behov av att tydligare specificera behov av olika typer av platser och anpassningar inom den anpassade grundskolan. För att bättre kunna planera för behovet av platser för elever med behov av särskilda tillgänglighetsanpassningar eller en särskilt intryckssanerad miljö, är det önskvärt att i det fortsatta arbetet ta fram underlag för att bedöma det kommande behovet av dessa platser. Detta då dessa platser är svåra att till skapa på kort tid eftersom de kräver större lokalätgärder och lokalytor, men även med hänsyn till att platserna är kostnadsdrivande och att det därför inte är önskvärt att ha ett överskott av platserna.

Ännu ett område i behov av utveckling är kapacitetsbedömningar för lokaler för anpassad grundskola. En tydligare bild av möjligt antal elever i lokalerna ger bättre förutsättningar för att nyttja lokalerna mer effektivt. För att bedömd kapacitet ska vara rimlig är det dock nödvändigt att tydligare definiera vilka faktorer som är dimensionerande för verksamheten, exempelvis lämpligt antal elever per rum, behov av ytor för hjälpmedel och rum för undervisning i mindre grupper eller enskilt. Eftersom behoven av lokalytor och funktioner skiljer sig åt mellan elevgrupper, bör bedömd kapacitet i en lokal utgå från vilka tillgänglighetskrav som respektive lokal och rum uppfyller och vilka elevgrupper som lokalen är bäst lämpad för. Hur kapacitet bedöms kan därför variera mellan lokaler och bör kompletteras med information om vilka tillgänglighetsanpassningar som respektive lokal uppfyller.

Bedömning av kapacitet för anpassad grundskola ska beakta verksamhetens behov och krav och utgå från befintliga lokaler som är anpassade för verksamheten samt pågående lokalprojekt för anpassad grundskola. Kopplat till detta pågår ett arbete med att uppdatera lokalprogrammet för anpassad grundskola för att tydliggöra vilka lokalfunktioner som verksamheten är i behov av. Arbetet med lokalprogrammet och bedömning av kapacitet behöver vara tydligt kopplade för att säkerställa att alla lokaler för anpassad grundskola är ändamålsenliga och ger likvärdiga förutsättningar för att bedriva undervisning.